

Rédey Ferenc és Zulejka török hercegnő szerelmének története.

Irodalom: Balogh Alajos: "Sümeg vára. Rege a magyar előidőkből. Pest, 1859
 Pornay Gyula: "Török hercegnő lakodalma a sümegi várban."
 (Megjelent: Sümegi Szűz Mária Képes Naptára 1947)
 Koppány Tibor és Kozák Károly: Sümeg. Utikalauz. Budapest, 1965. 54.
 Sümegen márvány emléktábla örökitette meg Rédey Ferenc hősiességét.

1544-ben Mehmet (Mohammed?) budai pasa dunántuli hadjáratra indult és többek között a Balaton nyugati partja közelében lévő várakat: Rezi, Csobánc és Sümeg várát is ostrom alá vette. A vár parancsnoka Böröndy megbizta Kun Dánielt és Rédey Ferencet a közeledő török sereg létszámának és hadmozdulatainak felderítésével. A törökök bekerítik a husz főnyi kis csapatot és megsemmisítik. Kun Dániel ott hal, csak Rédey Ferenc menekül meg sebesülten és megviszi a közeledő török sereg hírét. Kun Dániel felkészül a védelemre és Rédey Ferencet nevezi ki helyettesévé. Megkezdődik az ostrom. A harcokban Böröndy Pál mellett Rédey Ferenc, Bakos, Bárány és Mérey tűnik ki hősiességével. Többszöri roham után egyre jobban fogy a kis védősereg. Végül már csak 32 vitéz marad a védők közül és Böröndy Pál vezetésével kirohannak az ostromlókra. Közülük 18 vitéz sebesülten esik török fogságba, közöttük Rédey Ferenc. A foglyokat Istanbulba viszik és Szulejmán szultán tart szemlét felettük. A szultánnak megtetszik Rédey Ferenc és lovászává fogadja.

Zulejka, -a szultán igen kedves leánya- a szokásokkal ellentétben szabadon járt-kelt a szerályban. Bár apja Oglár (Oglán?) bégnek szánta, a hercegnő és a fogoly-lovász Rédey Ferenc között titkos szerelem szövődik. A fiatalok elhatározzák, hogy megszöknének. Tervükről csak Ferenc fogolytársa: Gerő tud, aki maga is szerelemre gyúl Zulejka iránt. A szökést Zulejka készíti elő. Sikerül egerútát nyerniük. A szultán Oglár (Oglán) béget küldi a menekülők üldözésére, de a fiataloknak sikerült -hosszas, kalandos menekülés után- bejutni Sümeg várába, amit az eltelt idő alatt a magyarok visszafoglaltak. A vár ura: Bornemissza Pál veszprémi püspök (aki Veszprém eleste után ide helyezte át főpapi székhelyét,) szeretettel fogadja őket. 1550-et irtak ekkor. Nemsokára Oglár bég is a vár alá érkezik 50 vitézével. Mivel az ostrom kilátástalannak látszik, Oglár bég Kúrsid agát felküldi a várba és párbajra hívja Rédey Ferencet. Hosszú küzdelem kezdődik a vár alatti Haraszton. Már mindkét vitéz több sebből vérzik, amikor Rédey halálos csapást mér riválisára.

Bornemissza Pál püspök diadalünnepet rendel el a győzelem után, amelyre meghívja Tadenka, Rezi és Szentgróth várak vitézeit is. Pethő és Rezi Sándor is megjött husz-husz vitézzel. A püspök 500 hold földdel, diszes karddal és hadnagyi ranggal jutalmazza Rédey Ferencet. Rédey Ferenc meglepetten ismeri fel Gerőt, volt istanbuli fogolytársát a vendég-vitézek között. Eszébe se jut gyanakodni volt bajtársa felbukkanásán.

A püspök nevenapjára tüzték ki a fiatalok esküvőjét. Előzőleg Zulejka a keresztségben az Ilka nevet kapta. A menyegzőre messze földről is jöttek vendégek. Gerő is eljött, hogy végrehajtsa Szulejmán titkos parancsát: Zulejkát élve vagy holtan kézre fogja keríteni. A szertartás után a fiatal pár fogadta a násznép szerencsekívánatit. Utolsónak Gerő állt Zulejka elé és élesre fent törét az ifju menyasszony szívébe mártotta.

(Pornay szerint csak megkísérelte, de lefoglta és kicsavarták kezéből a tört)

Kérdés: Van-e nyoma a török történelemben (irodalomban, vagy okmánytárban Zulejka megszöktetésének. Vajon ki volt Zulejka? A szultán leánya, vagy a szultán családjának tagja, vagy esetleg egy udvari főember leánya? Bármilyen adatért hálás leszek.

Budapest, 1973. november 23.

Prof. Tayyib Gökbulgin

Az MTA Irodalomtudományi Intézet XVIII. századi kutató Cso-

portja és a Történettudományi Intézet I. Magyar osztálya által 1973 márciusában rendezett vitaülésen fölmerült egy tanulmánykötet kiadásának terve a Rákóczi-szabadságharc és emigráció kutatása köréből. A gyűjteményes kötet Rákóczi születése 300. évfordulója idején jelenne meg. A dolgozatok átlagos terjedelme kb. 1-1.5 iv volna, egy lapos idegen nyelvű rezümével.

Az ideiglenes szerzői névsor összeállítása és egy előzetes tematika kialakítása céljából tájékozódni szeretnénk, vállalna-e egy tanulmányt a Rákóczi-szabadságharc és emigráció témakörből, s milyen címmel? Esetleg két címet is megjelölhet, melyek közül az időközben fölkerendő szerkesztőbizottság kiválasztaná a kötet tematikájának megfelelőbb témát. Tájékozódásul szeretném közölni, hogy a javasolt téma elfogadása esetén a szerkesztőség részéről történő megbízás 1974 januárjában várható; a kéziratok beadásának határideje pedig előreláthatólag 1974 vége lenne.

Kérem szíveskedjék válaszképpen a mellékelt papírt a téma vagy két téma megjelölésével f. év december 31-ig Csoportunk címére visszaküldeni.

Hopp Lajos
a XVIII. századi kutató Csoport
mb. vezetője